

Sygn. akt I C 398/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 października 2015 r.

Sąd Rejonowy w Giżycku I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Janusz Supiński

Protokolant: Mirosław Noga

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 01.10.2015 r.

sprawy z powództwa J. W.

przeciwko M. W. (1)

o zapłatę

I. Zasądza od pozwanego M. W. (1) na rzecz powoda J. W. kwotę 11.955,70 (jedenaście tysięcy dziewięćset pięćdziesiąt pięć 70/100) złotych.

II. Oddala powództwo w pozostałym zakresie.

III. Zasądza od powoda J. W. na rzecz pozwanego M. W. (1) kwotę 675,29 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

IV. Nakazuje pobrać od powoda J. W. na rzecz Skarbu Państwa (kasa Sądu Rejonowego w Giżycku) kwotę 1.307,03 zł tytułem zwrotu wydatków tymczasowo poniesionych ze środków budżetowych.

V. Nakazuje pobrać od pozwanego M. W. (1) na rzecz Skarbu Państwa (kasa Sądu Rejonowego w Giżycku) kwotę 1.015,34 zł tytułem zwrotu wydatków tymczasowo poniesionych ze środków budżetowych.

Sygn. akt I C 398/14

UZASADNIENIE

Powód – J. W. – wniósł o zasądzenie od pozwanego M. W. (1) kwoty 27.343,75 zł wraz z kosztami procesu tytułem zachowku. W uzasadnieniu powód wskazał, iż jest synem S. W., zmarłej w dniu 21.09.2009r i jako spadkobierca ustawowy dziedziczyłby po spadkodawczyni w 1/4 części, gdyby S. W. nie pozostawiła testamentu, na podstawie którego całość spadku przypadła pozwanemu. Nadto powód podał, że w skład spadku po S. W. wchodzi udział do 20/32 części w nieruchomości położonej w G. przy ul. (...) o wartości 350.000 zł.

Pozwany – M. W. (1) - nie uznał powództwa i wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu pozwany potwierdził wprawdzie, że jest spadkobiercą testamentowym S. W., zmarłej w dniu 21.09.2006r., a w skład spadku po w/w spadkodawczyni wchodzi udział w 20/32 części we współwłasności nieruchomości położonej w G. przy ul. (...), ale równocześnie pozwany podniósł, że dokonał nakładów na przedmiotową nieruchomość o wartości 168.000 zł, co wyczerpuje w całości wartość ewentualnego zachowku, należnego powodowi.

Sąd ustalił co następuje:

Postanowieniem z dnia 06.12.2013r. w sprawie I Ns 358/13 Sąd Rejonowy w Giżycku stwierdził, że spadek po S. W., zmarłej w dniu 21.09.2006r. w G., stale ostatnio zamieszkałej w G. na podstawie testamentu z dnia 06.10.1999r. nabył

wnuk M. W. (1) w całości. W toku postępowania Sąd ustalił też, że spadkodawczyni S. W. w dniu otwarcia spadku była wdową, posiadała czworo dzieci, w tym syna J. W..

Dowód: postanowienie z uzasadnieniem k 52, 56-57 akt I Ns 358/13 SR w Giżycku

W skład spadku po S. W. wchodzi udział do 20/32 części we współwłasności nieruchomości położonej w G. przy ul. (...)

Dowód: bezsporne

Wartość nieruchomości położonej w G. przy ul. (...) według jej stanu na dzień 21.09.2006 i cen obecnych to 260.650 zł.

Dowód: opinia biegłego k 102—121, 175

W przedmiotowej nieruchomości wykonano na przestrzeni lat szereg prac remontowych, w tym przed datą otwarcia spadku przeprowadzono roboty zewnętrzne przy izolacji termicznej i przeciwwilgociowej fundamentów, wymianie okien i drzwi wejściowych, przemurowaniu komina, ociepleniu ścian zewnętrznych, wymianie pokrycia dachowego wraz z wykonaniem obróbek blacharskich, rynien i rur spustowych, przyłączeniem do kanalizacji miejskiej oraz wykonaniu ogrodzenia. Ponadto przed dniem 21.09.2006r. wymieniono podłogi w sieni, kuchni i pokoju za kuchnią, wykonano łazienkę, wymieniono stolarkę drzwiową wewnętrzną, przeprowadzono remont tynków wewnętrznych, wymieniono instalacje elektryczną i centralnego ogrzewania, położono glazurę na części ścian kuchennych. Roboty te były finansowane częściowo przez pozwanego M. W. (1), a częściowo przez matkę pozwanego – M. W. (2). Wartość tych prac to kwota 107.617 zł.

Dowód: zeznania świadka J. D. k 84v

zeznania świadka S. D. k 85

zeznania świadka I. K. k 85

zeznania świadka J. K. k 85v

zeznania świadka B. P. k 86

zeznania świadka B. S. k 86

zeznania świadka M. C. k 149v

zeznania świadka M. W. k 150

zeznania świadka J. B. k 150v-151

zeznania świadka A. W. k 151

zeznania świadka T. W. k 151v

opinia biegłego k 178-236, 243, 266-267

Sąd zważył co następuje:

Bezspornym w sprawie jest ustalony wyżej stan faktyczny, w szczególności w zakresie dziedziczenia testamentowego pozwanego, składu masy spadkowej po spadkodawczyni S. W. oraz wartości nieruchomości położonej w G. przy ul. (...) według jej stanu na dzień otwarcia spadku oraz cen współczesnych. Powyższa bezsporność stanu faktycznego wynika nie tylko z akt I Ns 358/13 SR w Giżycku, opinii biegłego M. D., dokumentów znajdujących się w aktach sprawy czy zeznań świadków J. D., S. D., I. K., J. K., B. P., B. S., M. C., M.W., J. B., A. W., T. W.. Przede wszystkim tak ustalonego stanu faktycznego nie kwestionowała żadna ze stron. Sąd dał zatem wiarę korelującym wzajemnie

zeznaniom wskazanych świadków oraz uznał opinię biegłego za fachową, rzetelną i bezstronną, opierając na tym orzeczenie w sprawie.

Zagadnieniem pozostającym też poza sporem stron pozostawał fakt poczynienia nakładów na przedmiotową nieruchomość i to zarówno przed dniem 21.09.2006r., jak i w okresie późniejszym. Strony nie pozostawały przy tym w sporze co do tego, które prace były wykonane przed datą otwarcia spadku, a które po. Zakres i czasokres prac remontowych budynku przy ul. (...) w G. został zresztą w sposób dość szczegółowy naświetlony przez świadków J. D., S. D., I. K., J. K., B. P., B. S., M. C., M. W., J. B., A. W., T. W. i następnie podsumowany przez biegłego E. A. w stosownej opinii. Na uwagę w tym miejscu zasługuje brak jakiegokolwiek negacji przez strony zeznań w/w świadków oraz ostateczna akceptacja wniosków zaprezentowanych przez biegłego E. A.. O ile bowiem pierwsza opinia tego biegłego spotkała się z krytyką strony powodowej, o tyle opinia uzupełniająca już na żadne zarzuty powoda nie natknęła się. W takiej sytuacji Sąd stanął na stanowisku, że zarówno zeznania świadków jak i opinia biegłego E. A. zasługuje na przymiot wiarygodności, a sama opinia również na miano bezstronnej, fachowej i rzetelnej. Stąd Sąd uznał powyższe dowody za mogące stanowić opokę rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, a same omawiane kwestie za bezsporne. Konsekwencją powyższych ustaleń jest przyjęcie wartości nakładów poczynionych na przedmiotową nieruchomość przed datą otwarcia spadku na kwotę 107.617 zł oraz określenie tychże nakładów mianem koniecznych. Ta ostatnia konstatacja wynika zresztą wprost z opinii biegłego E. A..

Kwestią sporną w niniejszej sprawie pozostawała wysokość należnego powodowi zachowku, w szczególności w kontekście twierdzeń strony powodowej co do tego, że nakłady poczynione na nieruchomość przy ul. (...) w G. zostały sfinansowane nie przez pozwanego M. W. (1), ale przez jego matkę M. W. (2).

Rozstrzygając powyższe zagadnienie Sąd stanął na stanowisku, że nakłady poczynione na sporną nieruchomość stanowią dług spadkowy, podlegający uwzględnieniu przy obliczaniu zachowku należnego powodowi i to niezależnie od tego, kto owe nakłady sfinansował.

Do takiej konstatacji Sąd w pierwszej kolejności doszedł w wyniku ustalenia, że przedmiotowe nakłady były koniecznymi, a zatem służyły utrzymaniu substancji budynkowej i zachowaniu tym samym istnienia przedmiotu, objętego obecnie procesem. Innymi słowy ujmując – gdyby nie dokonano prac remontowych przed datą otwarcia spadku (21.09.2006r.), to obecnie biegli nie mieliby czego wyceniać, bo obiekt uległby destrukcji. Wskazana uwaga implikuje wniosek, że skoro prace te były niezbędne, to niezależnie od tego, czy były one przeprowadzone za zgodą wszystkich współwłaścicieli, czy nie, winne one być rozliczone, a co najmniej mogą być one rozliczone. Osobom bowiem, które poniosły wydatki związane z przeprowadzonymi pracami przysługują roszczenia do ówczesnych współwłaścicieli (bądź ich spadkobierców) w zakresie rozliczenia poniesionych kosztów w stosunku odpowiadającym wielkości udziału poszczególnych współwłaścicieli we współwłasności nieruchomości.

Drugim spostrzeżeniem Sądu jest bezsporny fakt, że współwłaścicielką przedmiotowej nieruchomości była w dacie czynienia owych nakładów koniecznych spadkodawczyni S. W. (do 20/32 części), a zatem to właśnie spadkodawczynię obciążał obowiązek rozliczenia się z osobami finansującymi omawiane prace remontowe, oczywiście do wysokości udziału we współwłasności nieruchomości. Co więcej – zobowiązanie spadkodawczyni w zakresie rozliczenia się z omawianych prac weszło – po śmierci S. W. – w skład spadku jako dług spadkowy.

Wreszcie trzecia kwestia związana z omawianą materią, to legitymacja zarówno pozwanego M. W. (1), jak i jego matki – świadka M. W. (2) - do prowadzenia i finansowania prac remontowych spornego budynku. Otóż bezsprzecznie M. W. (2) pozostaje (od śmierci swego ojca na początku lat 70-tych XX wieku) współwłaścicielką nieruchomości przy ul. (...), a zatem nie tylko może, ale i powinna uczestniczyć w czynnościach zmierzających do utrzymania nieruchomości w odpowiedniej kondycji. Z kolei legitymacja pozwanego M. W. (1) wynika z treści testamentu spadkodawczyni S. W., sporządzonego już w roku 1999 i wyznaczającego właśnie pozwanego jako całościowego spadkobiercę S. W.. Wiedza pozwanego o treści testamentu, nie kwestionowana zresztą w toku procesu, w połączeniu z koniecznością dokonywania niezbędnych prac remontowych uzasadniają zarówno działania pozwanego, jak i konieczność uwzględnienia poniesionych przez niego kosztów przy obliczaniu zachowku powoda.

Dostrzegając powyższe Sąd uznał, że kwota 67.260,62 zł ($107.617 \text{ zł} \times 20/32 = 67.260,62 \text{ zł}$), stanowiąca wartość rynkową nakładów poczynionych przez M. W. (2) oraz pozwanego M. W. (1), po uwzględnieniu wysokości udziału spadkodawczyni we współwłasności owej nieruchomości, stanowi dług spadkowy [tak m.in: Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z 05.12.2012r. sygn. akt I ACa 1143/12]. Nie ma przy tym żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, czy prace remontowe zostały przeprowadzone i sfinansowane wyłącznie przez pozwanego, wyłącznie przez M. W. (2), czy też przez obojga z nich, a jeśli tak, to w jakim zakresie przez każde z nich. Przedmiotem bowiem niniejszego procesu nie jest rozliczenie poczynionych nakładów pomiędzy współwłaścicielami nieruchomości, a jedynie obliczenie wysokości zachowku jako pochodnej wartości masy spadkowej po S. W.. Skoro przy tym poza sporem znajduje się rynkowa wartość udziału spadkodawczyni we współwłasności nieruchomości ($260.650 \text{ zł} \times 20/32 = 162.906,25 \text{ zł}$) i skoro poza sporem pozostaje wartość rynkowa nakładów koniecznych poczynionych na nieruchomość w okresie, kiedy spadkodawczyni była współwłaścicielką owej nieruchomości (67.260,62 zł), to są to wystarczające dane dla obliczenia wartości masy spadkowej ($162.906,25 \text{ zł} - 67.260,62 \text{ zł} = 95.645,63 \text{ zł}$), co umożliwia obliczenie kwoty zachowku, należnego powodowi.

Przechodząc do obliczenia wysokości należnego zachowku Sąd dostrzegł oczywiście treść art. 991 § 1 i 2 kc, a działając w myśl w/w przepisu dokonał stosownych obliczeń: $95.645,63 \text{ zł} \times 1/4 \times 1/2 = 11.955,70 \text{ zł}$. Sąd uwzględnił przy tym fakt, że powód jako jeden z czworga dzieci spadkodawczyni, dziedziczyłby z ustawy w 1/4 części, a jako osobie nie wymienionej enumeratywnie w § 1 art. 991 kc przysługuje zachówek w wysokości 1/2 udziału spadkowego. W efekcie Sąd orzekł jak w pkt I wyroku. O odsetkach nie orzekano, a to wobec braku żądania strony powodowej. Jednocześnie - wobec stanowiska powoda, domagającego się do końca procesu kwoty z pozwu – należało orzec jak w pkt II.

Jednocześnie Sąd rozstrzygnął kwestię kosztów procesu po myśli art. 100 kpc, uwzględniając fakt, iż powód wygrał proces w 43,72 % i przegrał w 56,28 %. Po stronie kosztów powoda należało uwzględnić 1.368 zł opłaty od pozwu, 2.400 zł wynagrodzenia pełnomocnika powoda, 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa i 1.000 zł uiszczonej zaliczki, zużytej na wydatki w toku procesu. Z kolei koszty pozwanego to 2.400 zł wynagrodzenia pełnomocnika pozwanego, 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa i 2.500 zł zaliczki na wydatki, spożytkowanej do rozliczenia biegłych. W wyniku przeliczenia powyższych kosztów Sąd orzekł jak w pkt III. Nadto Sąd rozstrzygnął kwestię wydatków tymczasowo poniesionych ze środków budżetowych, dostrzegając ich wysokość na poziomie kwoty 2,322,37 zł. Zgodnie z dyspozycją art. 113 ust. 1 Ustawy z dnia 28.07. 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2010, Nr 90, poz.594), kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić lub których nie miał obowiązku uiścić kurator albo prokurator, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąży przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu. Uwzględniając w/w art. 100 kpc i rezultat procesu, dokonano stosownych obliczeń natury matematycznej, w wyniku czego rozstrzygnięto jak w pkt IV i V orzeczenia.